

АРХИТЕКТУРА КАО ГЕСТ САВРЕМЕНЕ КУЛТУРЕ
ПОСЛОВНИ ОБЈЕКАТ, КАМПУС МУЛТИНАЦИОНАЛНЕ КОМПАНИЈЕ „NCR“,
НОВИ БЕОГРАД

аутор архитектонско-урбанистичког и обликовног решења
проф. Владимир Лојаница, дипл. инж. арх.

UDK: 725(497.11)
711.4(497.11)
DOI: 10.5937/a-u0-38814
COBISS.SR-ID: 69665289

ARCHITECTURE AS A GESTURE OF CONTEMPORARY CULTURE
OFFICE BUILDING, CAMPUS OF THE NCR MULTINATIONAL COMPANY,
NEW BELGRADE

Author of the architectural, urban and design solution
Professor Vladimir Lojanica, BSc ArchEng

Владимир Лојаница*

АПСТРАКТ

Кампус „NCR“ је први реализовани објекат у оквиру новопланиране целине Блока 42, према урбанистичко-архитектонском конкурс из 2014. године који је подразумевао пројектовање аутобуске и железничке станице, уз пратећи комплекс пословних објеката и кула. У питању је пословни објекат позициониран непосредно уз пероне железничке станице, који се наслања на постојећу физичку структуру наглашене хоризонталности, и оставља испред себе простор резервисан за трг, зелене површине и урбане елементе. Структура објекта је линеарна, подужна, дефинисана функционално-технолошким условљеностима програма и урбанистичких параметара, а јавни трг који се планира испред објекта је важан интегративни елемент у композицији. Спратови су искључиво пословног садржаја, са канцеларијама, салама за састанке и презентације, са неопходним пратећим садржајима. Фасаду одликује слободан, скулпторални приступ стакленим равнима и алуминијумским брисолејима а сегментирање изузетно дугачког фасадног фронта на мање целине смањује утисак о величини објекта и уводи га у градски самерљиве размере. На североисточној фасади, окренутој тргу, стаклени панели различите рефлексије, постављени су на различитим дубинама и испреплетани су са рамом вертикалних и хоризонталних металних брисолеја, стварајући утисак спонтаности и ирегуларности. Фасада која је оријентисана ка железничким перонима има више индустријски карактер и наглашене хоризонталне елементе. Квалитет завршног естетског доживљаја објекта постигнут је пажљивим применама техничких карактеристика материјала и функционисањем усвојених детаља.

Кључне речи: пословни објекат, кампус, Нови Београд.

ABSTRACT

The NCR campus is the first facility completed within the newly-planned unit of Block 42, according to an urban and architectural competition from 2014, which includes the design of a bus and train station, with an accompanying complex of business facilities and towers. The building in question is a business facility, positioned directly next to the platforms of the railway station, which leans on the existing physical structure with accentuated horizontality, and which has space in front of it reserved for a square, green areas and urban elements. The structure of the building is linear, longitudinal, and defined by the functional and technological conditions of the program and urban parameters, and the public square planned in front of it is an important integrative element in the composition. All of the floors in the facility are exclusively for business use, with offices, and rooms for meetings and presentations, and the necessary accompanying amenities. The facade is characterized by free, sculptural access to glass planes and aluminium brise soleils, and segmenting of the extremely long facade front into smaller units reduces the impression of the size of the building, introducing it to measurable urban dimensions. On the north-eastern facade, facing the square, glass panels of different reflections have been placed at different depths and are intersected with a frame of horizontal and vertical metal brise soleils, creating an impression of spontaneity and irregularity. The facade oriented towards the railway platforms has a more industrial character and accentuated horizontal elements. The quality of the final aesthetic experience of the building was achieved by carefully applying the technical characteristics of the materials and functioning of the adopted details.

Keywords: office building, campus, New Belgrade.

* проф. Владимир Лојаница, дипл. инж. арх, Универзитет у Београду - Архитектонски факултет, dekan@arh.bg.ac.rs

Сл. 1. (горе) Кампус мултинационалне компаније „NCR“, Нови Београд, Прочеље објекта – улазна фасада / Fig. 1. (above) Campus of the NCR multinational company, New Belgrade, entrance facade of the building

..“ Сматрамо да је ово дело заслужило ово високо признање из више разлога. На професионално-стваралачком плану, оно сведочи о спремности аутора да са успехом савлада сложене архитектонско-урбанистичке задатке и да оствари резултат који на функционално-техничком и естетском плану може стајати раме уз раме са најбољим примерима савременог грађитељства у данашњим европским престоничким градовима. С друге стране, изградња овог објекта је и почетак реализације целине Блока 42 у оквиру кога се појединачне зоне фазно изводе. Тако је кампус „NCR“ први реализовани објекат у оквиру новопланираног урбаног новобеоградског блока и први пословни објекат овако велике и светски значајне мултинационалне компаније код нас. Ова изградња после низа година сведочи о зрелости и способности наше средине да се избори са многим изазовима и да савлада бројна ограничења, инвестиционе, имовинско-правне и друге објективне тешкоће које су стајале на путу ове реализације.

Нема сумње да овом грађевинам у новобеоградском ткиву данас добијамо једно ново, магнетно, инфраструктурно, пословно, елитно место које значајно увећава фонд корисног простора, употребну вредност градске територије, као и квалитет живљења, што све заједно представља значајну допуну урбане физиономије Београда.

Уз то, ово дело је од својеврсног културног значаја јер својим садржајем и савременом информатичком наменом на професионално изузетан и супериоран естетски рафиниран и симболичан начин посредује између традиције и будућности. Оно следи дух и традицију модернистичког идентитета београдске архитектуре, додајући му притом нови слој који ступа у синтезу са искуствима изградње савремених нових градова у свету па и искуствима изградње Новог Београда. „...

Извод из текста предлога Института за архитектуру и урбанизам Србије за Награду града Београда – Деспот Стефан Лазаревић за 2021. год.

Бављење пројектовањем и грађењем неминовно подразумева многе процесе који најпре садрже фазу трагања за идејама, мотивима и концептима, а потом и фазу креирања простора, структура, објеката... Сво искуство архитектонског образовања нас учи да од откривених фрагмената стварности, кроз разне процесе и могућности развоја те стварности, конституишемо сасвим нове (могуће) светове. Зато, данас, уз помоћ нових технологија, када је „свет на длану“, можда више него икада, бити архитекта, пројектовати и градити подразумева обавезно,

“We believe that this work deserved this high recognition for several reasons. Professionally and creatively, it testifies to the author’s readiness to successfully master complex architectural and urban tasks and to achieve a result that can functionally, technically and aesthetically stand shoulder to shoulder with the best examples of contemporary architecture in today’s European capital cities. On the other hand, the construction of this facility is also the beginning of the whole of Block 42, within which individual zones are being constructed in phases. Thus, the NCR campus is the first completed facility within New Belgrade’s newly-planned urban block and the first business facility of such a large and internationally important multinational company in our country. This construction, after many years, testifies to the maturity and ability of our environment to cope with many challenges and to overcome numerous limitations related to investment, property law, and other objective difficulties that stood in the way of this achievement.

There is no doubt that with this building in New Belgrade’s fabric, today we get a new, magnetic, infrastructural, commercial, elite place that significantly increases the fund of useful space, and the use value of the city’s territory, as well as the quality of experience, which all together represent a significant addition to the urban physiognomy of Belgrade. In addition, this work has a kind of cultural significance, because with its content and modern IT purpose, it mediates between tradition and the future in a professionally exceptional, superior, aesthetically refined and symbolic way. It follows the spirit and tradition of the modernist identity of Belgrade’s architecture, adding a new layer that synthesizes the experience of building contemporary new cities in the world and the experience of building New Belgrade”

Excerpt from the Institute of Architecture and urban & spatial planning of Serbia’s proposal for the City of Belgrade Award – Despot Stefan Lazarević for 2021.

Working in design and construction inevitably involves processes that include the phase of searching for ideas, motives and concepts, and then the phase of creating spaces, structures, objects... All the experience of architectural education teaches us to constitute completely new (possible) worlds from the discovered fragments of reality through various processes and possibilities of developing that reality. Therefore, today, with the help of new technologies, when the “world is in

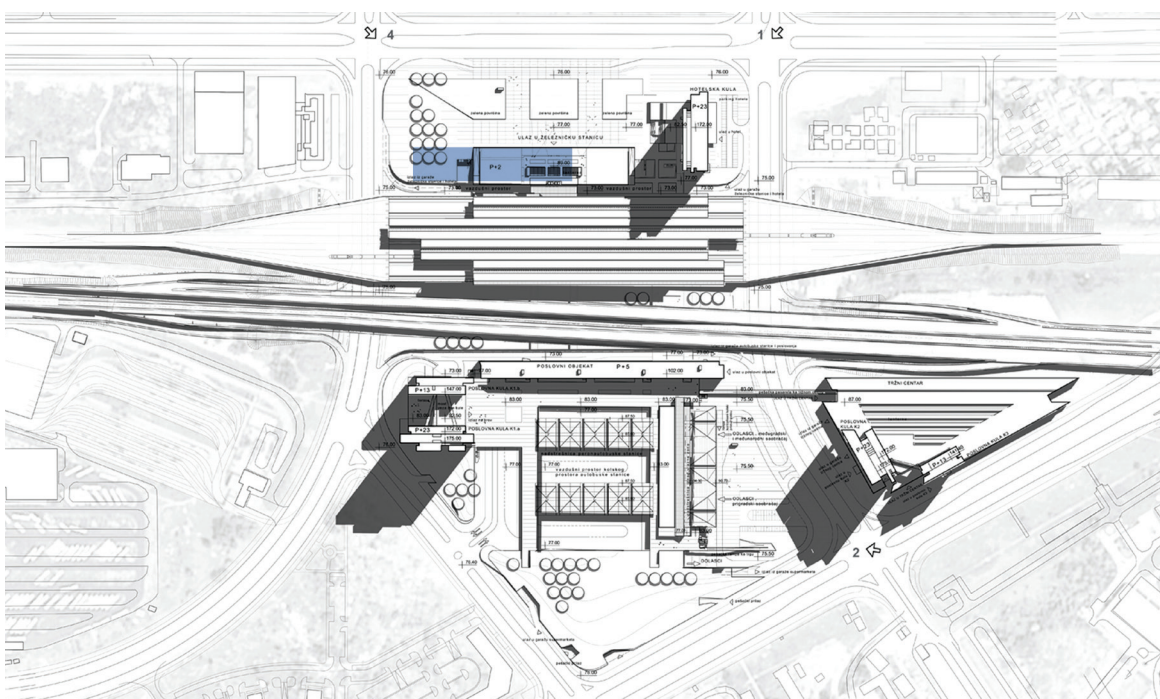
Сл.4 (десно) Ситуациони приказ целине Блока 42 и локације објекта NCR према конкурсном решењу из 2014. године, аутори В. и М. Лојаница / Fig. 4 (right) Presentation of the whole of Block 42 and location of the NCR facility according to the competition solution from 2014, authors V and M Lojanica

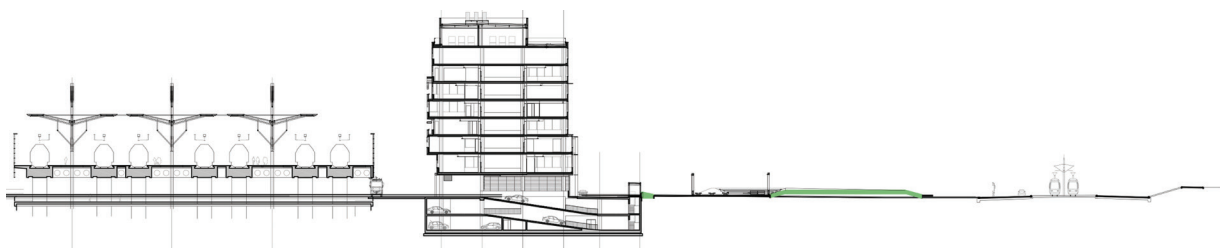

Сл. 2. Кампус мултинационалне компаније „NCR“, Нови Београд, Приказ непосредног окружења објекта / Fig. 2. Campus of the NCR multinational company, New Belgrade, view of the immediate surroundings of the building

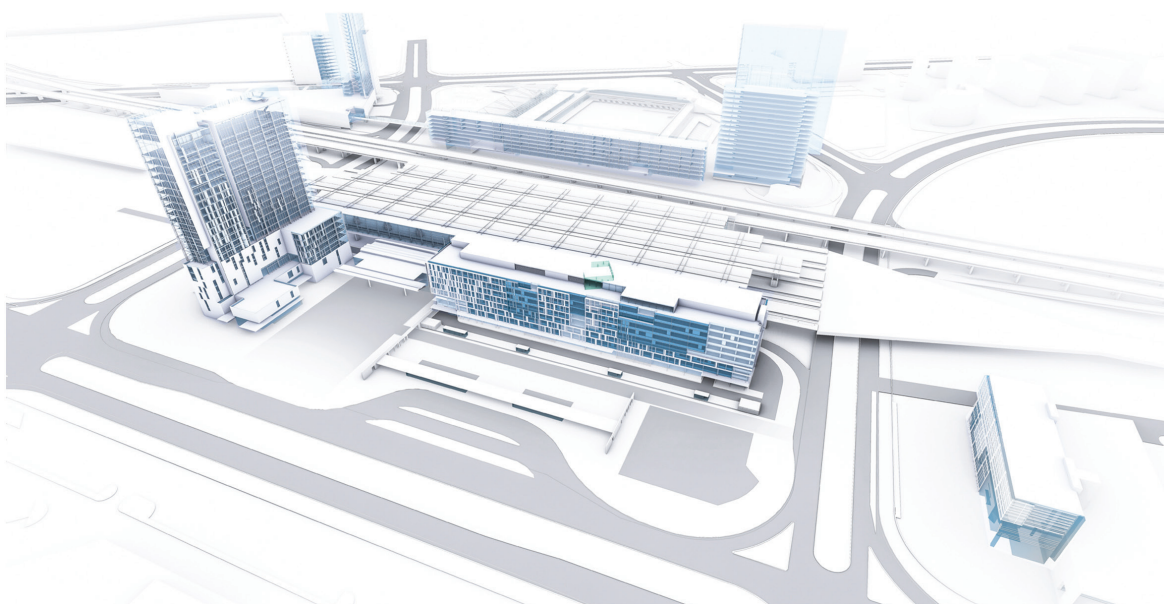

Сл. 3. Кампус мултинационалне компаније „NCR“, Нови Београд, 3Д приказ непосредног окружења објекта - / Fig. 3. Campus of the NCR multinational company, New Belgrade, 3D view of the immediate surroundings of the building

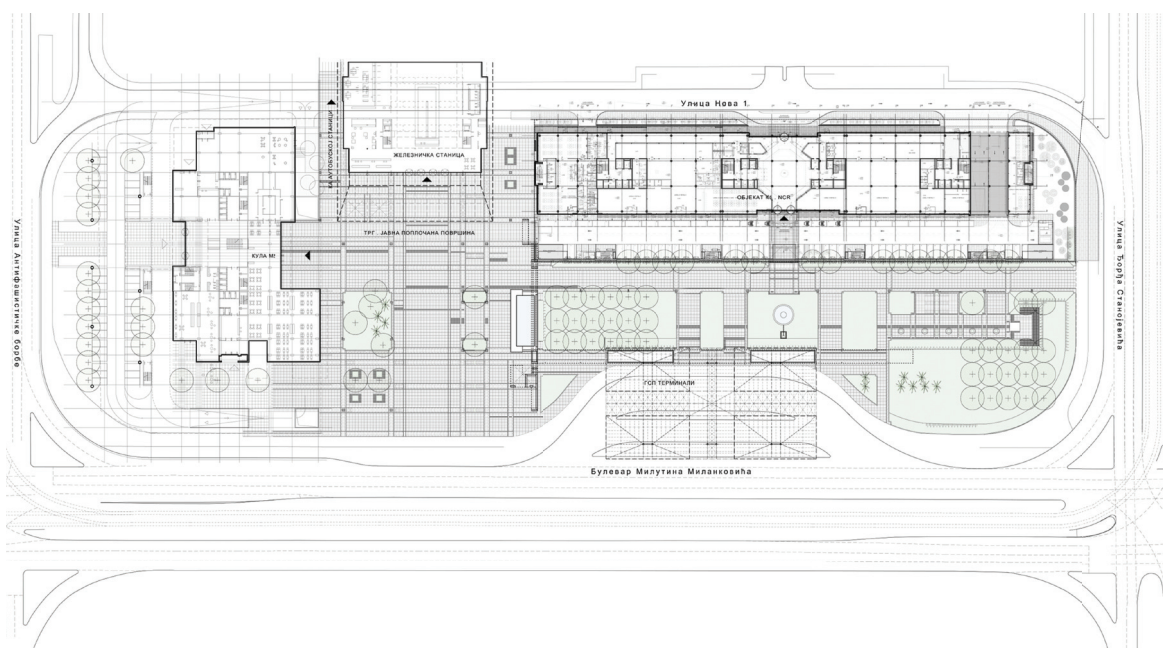

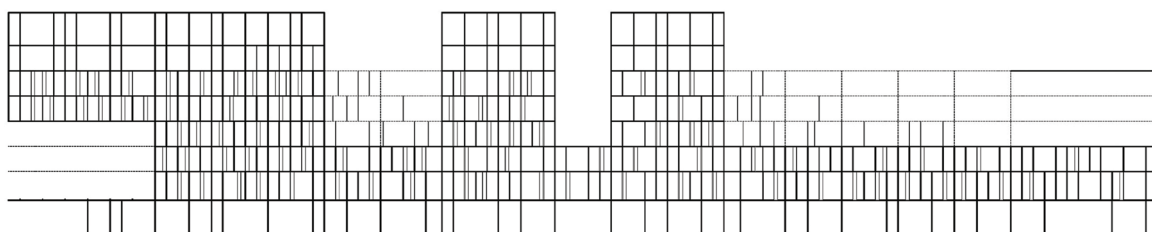
Сл. 5. Попречни пресек кроз објекат, трг и железнички мост / Fig. 5. Cross section through the building, square and railway bridge

Сл. 6. 3Д приказ комплекса - поглед из ваздуха / Fig. 6. 3D view of the campus - from above

Сл. 7. Партерно решење и урбанистичка композиција објеката у непосредном окружењу / Fig. 7. Ground floor solution and urban composition of buildings in the immediate vicinity

Сл. 8. Шематски приказ мреже алуминијумских рамова и брисолеја / Fig. 8. Schematic view of aluminum frames and sunshades network

континуирано проширивање сопствених сазнања, искустава и погледа и њихову примену на неке нове начине. Архитектонска дела могу да синтетишу познате обрасце свакодневице, али у савременом контексту имају и потенцијал за откривање алтернативних начина за унапређење архитектонске праксе.

Контекст Новог Београда несумњиво је један од најаутентичнијих архитектонских феномена двадесетог века на нашем простору. Како је Добровић говорио, (посебно апострофирано због годишњице обележавања јубилеја његовог рођења) – Нови Београд је прилагођен „живчаном систему савременог човека“¹. Модернистички градови доминантно су вишеслојно конципирани и да би били схваћени морају првенствено бити растумачени. Међутим, савремени пејзаж Новог Београда, у контексту слободног тржишта и либералног капитализма, рекло би се да је очигледно је остао недовољно сагледан и ипак у много чему још неуболичен.

У таквим околностима пројектовање нових садржаја и физичке структуре великих размера у још увек просторно несагледаном новобеоградском блоку 42 представљало је један од најобимнијих и најзначајнијих задатака у времену које је долазило после периода урбанизације Новог Београда у другој половини XX века.

Пројектујући сложену урбанистичку композицију Блока 42 било је потребно планирати оквир са којим ће корисници моћи да се саживе и идентификују у већ затеченом новобеоградском, историјском, али и новонасталом хетерогеном контексту. Карактер и размера простора Новог Београда (пространство које обухватају појединачни блокови је физички тешко савладив простор), захтевали су да се на овом задатку решење конституише истовремено на више планова. Најпре, кроз програмско-функционалне и физичке аспекте, као и кроз низ других аспеката међу

the palm of your hand”, perhaps more than ever, being an architect, designing and constructing means the obligatory, continuous expansion of one’s own knowledge, experiences and views, and their application in new ways. Architectural works can synthesize familiar patterns of everyday life, but in the contemporary context they also have the potential for discovering alternative ways to improve architectural practice.

The context of New Belgrade is undoubtedly one of the most authentic architectural phenomena of the twentieth century in the region. As Dobrović said (especially emphasized because of the jubilee anniversary of his birth), New Belgrade has been adapted to the “nervous system of modern man”. Modernist cities are predominantly multi-layered, and in order to be understood they must first be interpreted. However, the contemporary landscape of New Belgrade, in the context of the free market and liberal capitalism, can be said to have obviously remained insufficiently recognized and yet in many respects still unformed.

In such circumstances, designing new facilities and large-scale physical structures in New Belgrade’s still spatially unexplored block 42 was one of the most extensive and significant tasks in the time that followed the period of New Belgrade’s urbanization in the second half of the 20th century.

When designing the complex urban composition of Block 42, it was necessary to plan a framework in which users would be able to come to terms with and identify the historical, already existing New Belgrade, but also in a newly created heterogeneous context. The character and size of the space in New Belgrade, made up of individual blocks, is physically difficult to master, requiring that a solution to this task be constituted in several directions at the same time. These include, first of all, a functional plan and physical aspects, as

¹ Nikola Dobrović, „Što je gradski pejzaž: njegova uloga i prednost u suvremenom urbanizmu“, Čovjek i prostor (Zagreb), br. 20 (1954), str. 1;3.

Сл. 9. Кампус мултинационалне компаније „NCR“, Нови Београд, Дневни приказ реализованог објекта / Fig. 9. Campus of the NCR multinational company, New Belgrade, Presentation of the completed building during the day

којима су: интерпретација намена и функција објекта, актуелни технооекономски аспект савременог тренутка, аспект мобилности и динамика јавних комуникација у окружењу, чулне сензације дефинисане светлом, ваздухом, звуком, тактичним и визуелним карактеристикама простора и материјала у њему и др.

Кампус „NCR“ је први реализовани објекат у оквиру целине Блока 42, која је третирана великим међународним конкурсом из 2014. године (Прву награду су освојили В. и М. Лојаница са тимом). (Сл. 1) Конкурс је обухватао пројектовање аутобуске и железничке станице, уз пратећи комплекс пословних објеката и кула. Циљ је био да се добије најквалитетније урбанистичко-архитектонско решење за нови саобраћајни терминал у централној зони Новог Београда. Једна од основних претпоставки решења била је да се основни концепт конкурсног рада наслони на континуитет и логику физичког окружења и артикулише комуникативном, самосвесном и актуелном архитектуром.

У периоду који је следио започело је пројектовање и грађење београдске аутобуске станице а променом урбанистичког плана овог подручја је поред предвиђене железничке станице, према улици Милутина Миланковића, уведена и намена пословног објекта NCR.

Објекат NCR реализован је као прва фаза у оквиру новопланираног урбаног новобеоградског блока. (Сл.2) Изградњом овако комплексних инфраструктурних и пословних објеката урбано ткиво Новог Београда добија још једно ново место које постаје урбани репер, инфраструктурно чвориште и пословни магнет. Ако бисмо са теоријског становишта размотрили потенцијале новобеоградског пејзажа они би се огледали у динамичним брисањима граница између архитектуре и урбанизма. Пројектујући у овако великим размерама, артикулишући уједно инфраструктурне коридоре и архитектонске

well as many other aspects, such as: interpreting the purpose and function of buildings, the current technological and economic aspect of the contemporary moment, the aspect of mobility and the dynamics of public communications in the area, sensory sensations defined by light, air, sound, and the tactile and visual characteristics of a space and the materials in it, etc.

The NCR campus was the first building completed from the whole of Block 42, which was part of a large international competition in 2014 (Figure 1) (the first prize was won by the team of authors, V and M Lojanica). The competition included the design of a bus and train station, with an accompanying complex of business facilities and towers. The aim was to reach the highest possible quality urban and architectural solution for the new traffic terminal in the central zone of New Belgrade. One of the primary assumptions of the solution was for the basic concept of the competition entry to lean on the continuity and logic of the physical surroundings, and to articulate this with communicative, self-conscious and current architecture.

In the period that followed, the design and construction of Belgrade's bus station began, and with a change in the urban plan for this area, in addition to the envisaged railway station towards Milutina Milankovića Street, the purpose of the NCR facility was introduced.

The NCR facility was completed as the first phase in New Belgrade's newly-planned urban block (Figure 2). With the construction of this complex infrastructural and business facility, the urban fabric of New Belgrade gained another new place that is becoming an urban landmark, an infrastructural hub and a business magnet. If we were to consider the potential

Сл. 10. Кампус мултинационалне компаније „NCR“, Нови Београд, Ноћни приказ реализованог објекта / Fig. 10. Campus of the NCR multinational company, New Belgrade, Presentation of the completed building during the night

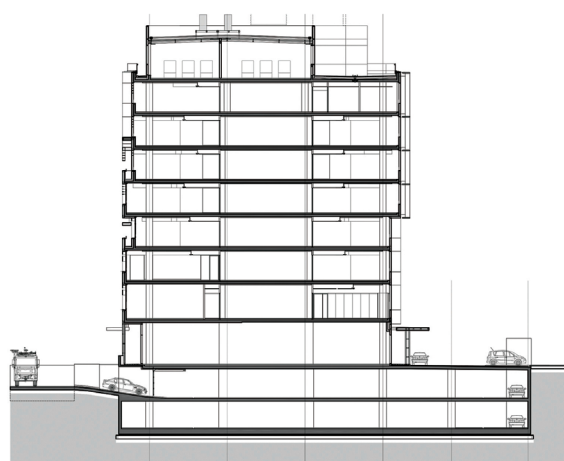
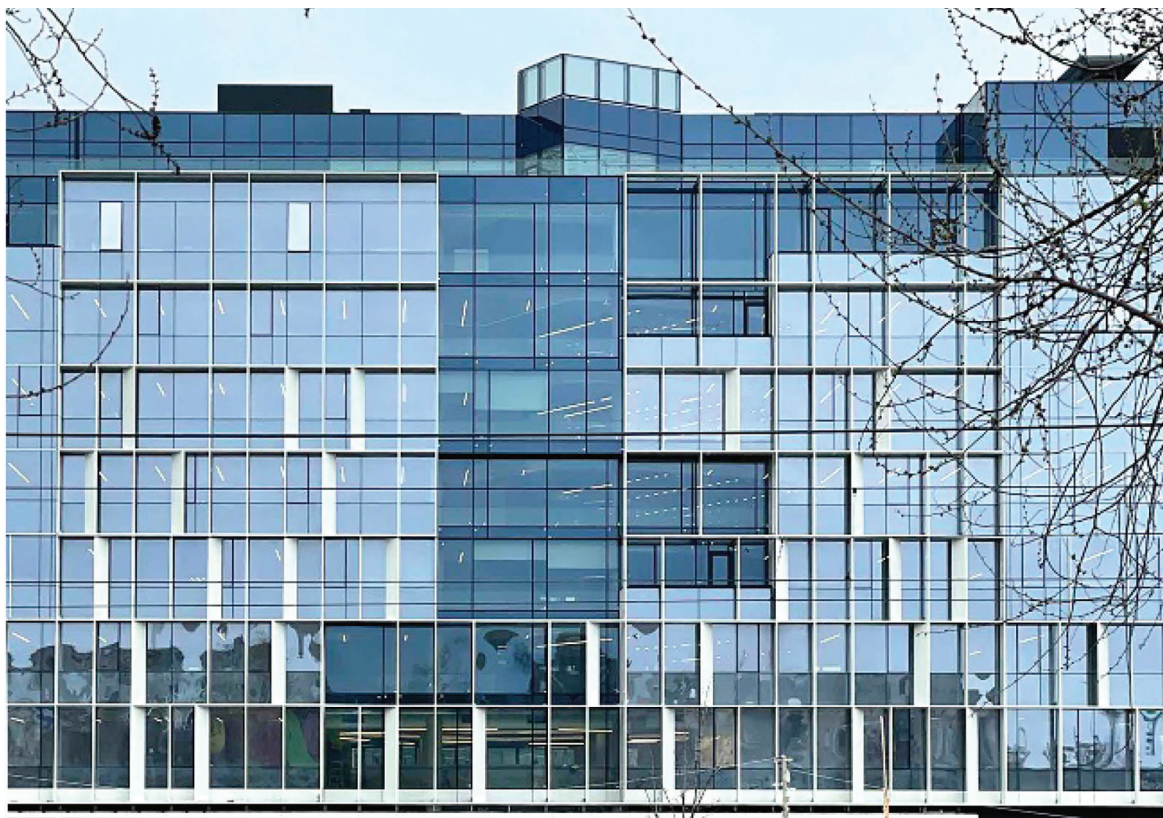
волумене, нашли смо се пред изазовом који је уједно и урбанистички и архитектонски – заправо изазов објективно у веома великој просторној-мега размери.

Изградња објекта кампуса NCR представља уједно и почетак реализације целине Блока 42 у оквирима његове фазне градње. Остајући у својој волуметрији суштински утемељен у начелима новобеоградског модернизма, поштујући окружење у блоковским структурама, овај објекат реагује на контекст нудећи ново „читање“, односно савремену интерпретацију ових модернистичких постулата. Композиција целокупног Блока 42 постављена је у равни концептуалног промишљања о феномену преклапања матрица – матрице физичке структуре, матрице саобраћајне инфраструктуре и културолошке матрице простора која се конституише кроз диспозицију и умрежавање јавних и отворених простора блока. (Сл.3) Објекат је позициониран непосредно уз пероне железничке станице, наслањајући се на постојећу физичку структуру наглашене хоризонталности, оставља испред себе простор резервисан за трг, зелене површине и урбане елементе као што су тотеми, фонтане и др. Карактер урбанистичког решења формирао се кроз диспозицију и експонираност објекта у односу на слободан простор блока. Управо је двојни карактер контекста самог места утицао на специфичан изглед објекта, који својим фасадама различито реагује на непосредну близину интензивне железничке инфраструктуре, односно пространство јавних простора и зелених површина карактеристичних за новобеоградске блокове.

Јавни трг планиран испред објекта представља важан интегративни елемент композиције – он је својеврсна интегришућа база из које израстају појединачни урбо-морфолошки облици. Формирањем овог трга анализира се потенцијал архитектонског простора да се сагледа као

of New Belgrade’s landscape from a theoretical point of view, it would be reflected in the dynamic wiping away of the boundaries between architecture and urbanism. Designing on such a large scale, articulating both infrastructural corridors and architectural volumes, we found ourselves facing a challenge that is both urban and architectural – in fact, it was objectively a challenge on a very large spatial mega scale.

Construction of the NCR campus facility is also the beginning of the entire Block 42 project within its phased construction. Remaining essentially grounded in its volumetry in the principles of New Belgrade’s modernism, respecting the surroundings in block structures, this building reacts to the context, offering a new “reading” i.e., a modern interpretation of these modernist postulates. The composition of the whole of Block 42 is set at the level of conceptual thinking about the phenomenon of overlapping matrices – a matrix of physical structure, a matrix of traffic infrastructure and a cultural matrix of space that is constituted through the disposition and networking of public and open spaces in the block (Figure 3). The building is positioned directly next to the platforms of the railway station, leaning on the existing physical structure of accentuated horizontality, leaving in front of it a space reserved for a square, green areas and urban elements such as totems, fountains, and others. The character of the urban solution was formed by means of the disposition and prominence of the building in relation to the free space in the block. The dual character of the spatial context itself has actually influenced the specific appearance of the building, which with its facades reacts differently to its immediate vicinity of intensive railway infrastructure, and to the public spaces and green areas characteristic of New Belgrade’s blocks.

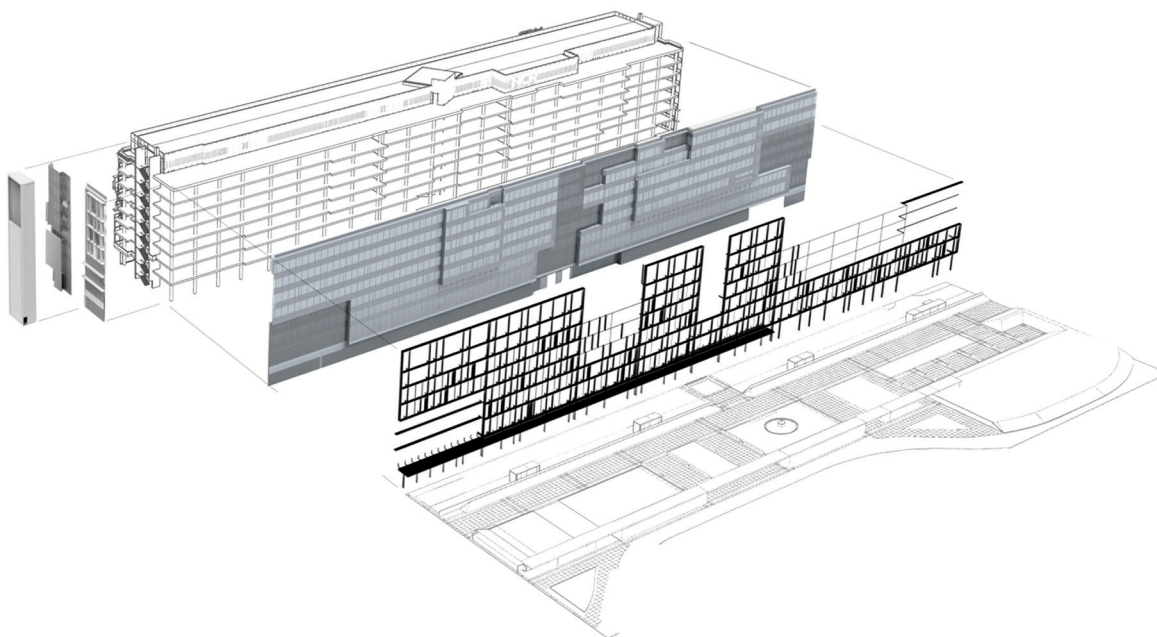
Сл. 11, 12. и 13. Кампус мултинационалне компаније „NCR“, Нови Београд, Приказ композиције сегмента фасаде / Fig. 11, 12. and 13. Campus of the NCR multinational company, New Belgrade, View of the composition of the facade segment

простор сцене — у овом случају сцене јавног градског живота. Компонујући однос објекта и трга имплициран је гест архитектуре којим се наглашава могућност да се кроз квалитативне и квантитативне димензије конституише објекат са двоструким потенцијалом за деловање — кроз изграђени и слободан отворени простор.

Поред слојевитог урбанистичког окружења, на сам концепт објекта доминантно су утицали, са једне стране феномен убрзаног начина живота, који се огледа у динамичним инфраструктурним коридорима који прожимају целу локацију, а са друге стране савремени карактер дигиталне културе који је потцртан самом наменом објекта. „NCR“ кампус је први пословни објекат код нас једне овако светски

The public square planned in front of the building is an important integrative element of the composition — it is a kind of integrating base from which individual urban morphological forms grow. The formation of this square analyzes the potential of architectural space to be seen as a stage — in this case a scene of public city life. Composing the relation between the building and the square includes an architectural gesture which highlights the possibility of constituting a building through qualitative and quantitative dimensions, with double potential for effect — by means of constructed and free open space.

In addition to the layered urban environment, the concept of the building itself was greatly affected, on one hand by the phenomenon of the accelerated lifestyle, which is reflected in

Сл. 14. Шематски приказ слојева фасадних равни према тргу / Fig. 14. Schematic representation of the layers of facade planes towards the square

реномиране компаније која пружа софтверске, менаџерске, консултантске и технолошке услуге.

Кампус је замишљен као хипермедијални центар за развој нових технологија, у оквиру којег треба да функционише више хиљада инжењера, економиста, правника, филолога, аналитичара и стручњака за маркетинг и комуникације. У односу на пројектни задатак очекивани капацитет објекта био је пројектован за 3000 запослених. Програмски оквир самог објекта и његова савремена информатичка намена захтевали су архитектонски одговор дефинисан симболичким изразом и рафинираном естетски кодираном пропорцијом и композицијом.

Обликовни и организациони концепт објекта представља одраз савремене културе дигиталног доба, а његова семантичка вредност је управо у начину на који се дигитално доба представља у свом реалитету и инжењерском карактеру. Приступ архитектонском обликовању огледа се у рефлексiji духа и технологије времена коме објекат припада, црпећи инспирацију из контекста. Пословна намена објекта омогућила је слободан скулпторални приступ застакљеним фасадним равнима и алуминијумским брисолејима.

Сегментирање изузетно дугачког фасадног фронта на мање целине смањује утисак о величини објекта и уводи га у градски самерљиве размере. Хоризонтална регулација објекта везана је за утицај транзитних структура као што су правци шинског и путног магистралног саобраћаја. Снажне ободне саобраћајнице утицале су на то да објекат буде максимално повучен од регулационих линија блока.

the dynamic infrastructural corridors that permeate the entire location, and on the other hand by the modern character of digital culture which is underlined by the very purpose of the building. The NCR campus is the first business facility in the region of such a world-renowned company that provides software, management, consulting and technology services.

The campus was conceived as a hypermedia centre for the development of new technologies, within which thousands of engineers, economists, lawyers, philologists, analysts and marketing and communication experts could function. In relation to the design task, the expected capacity of the building was 3000 employees. The planning framework of the building itself and its contemporary IT function required an architectural response defined by symbolic expression and a refined aesthetically coded proportion and composition.

The design and organizational concept of the building is a reflection of the contemporary culture of the digital age, and its semantic value is precisely in the way the digital age is presented in its reality and engineering character. The approach to architectural design is seen in how it reflects the spirit and technology of the time to which the building belongs, drawing inspiration from the context. The business purpose of the building enables free sculptural access to the glazed facade and aluminium brise soleils.

Segmentation of the extremely long facade front into smaller units reduces the impression of the size of the building and introduces it to urban dimensions. Its horizontal regulation is linked with the impact of transit structures, such as rail

Висинска регулација условљена је објектима из окружења и непосредне околине, дужином улице Милутина Миланковића и суседног објекта „Holiday Inn“.

Пропорција и сам габарит објекта условили су функционалну организацију која подразумева лонгитудиналну осовину објекта као носиоца опслужујућих функција и садржаја. Ова централна зона објекта представља чврсто језгро, како у функционалном тако и у конструктивном смислу, док је остатку садржаја који подразумева просторе за рад намењен најквалитетнији простор по ободу, замишљен као флексибилни простор „отвореног плана“. Организациона структура је у потпуности подржана конструктивним склопом који је пројектован у армирано-бетонском скелетном систему, са централно позиционираним лифтовским и степенишним језгрима са АБ платнима. Фасадне равни су у потпуности ослобођене конструкције и стубови су повучени унутар корпуса. На овај начин је поред флексибилности унутрашњег простора постигнута и апсолутна слобода у пројектовању и обликовању фасадних равни. Изузетак су бочне фасаде са видним спољашњим евакуационим степеништима у АБ језгрима, која додатно учвршћују целокупну композицију. Главни улаз у објекат налази се у централној зони, приступ је са главног трга који је оријентисан ка Улици Милутина Миланковића, али и са интерне улице Нова 1 која је паралелна са железничким мостом. Позиција улаза је наглашена заротираним стакленим кубусом, а утисак свечаности постигнут двовисинским атријумом.

Фасаде рефлектују савремене технолошке могућности, интензитет кретања возила околним саобраћајницама, кадрирају динамичне смене светлосних рефлексија и облака, пурпурне заласке сунца, ваздушно пространство карактеристично за окружење. Намера је била да се из једног модернистички конципираног урбаног амбијента улази у објекат. Оваква функција објекта својим слободним „отвореним планом“ формира гранична стања неизграђеног простора, дајући му карактер *флексибилног простора*.

Фасадна раван пројектована је као пулсирајућа опна – међупростор – којим се артикулише однос унутрашњег пословног простора и отвореног јавног трга испред објекта. (Сл.10) Идеја је била да кроз различите нивое слојевитости површина фасаде добије „своју дубину“ и тако успостави потпуно нови однос између објекта и спољашњег окружења. Њена естетика замишљена је као динамична композиција стаклених и металних панела.

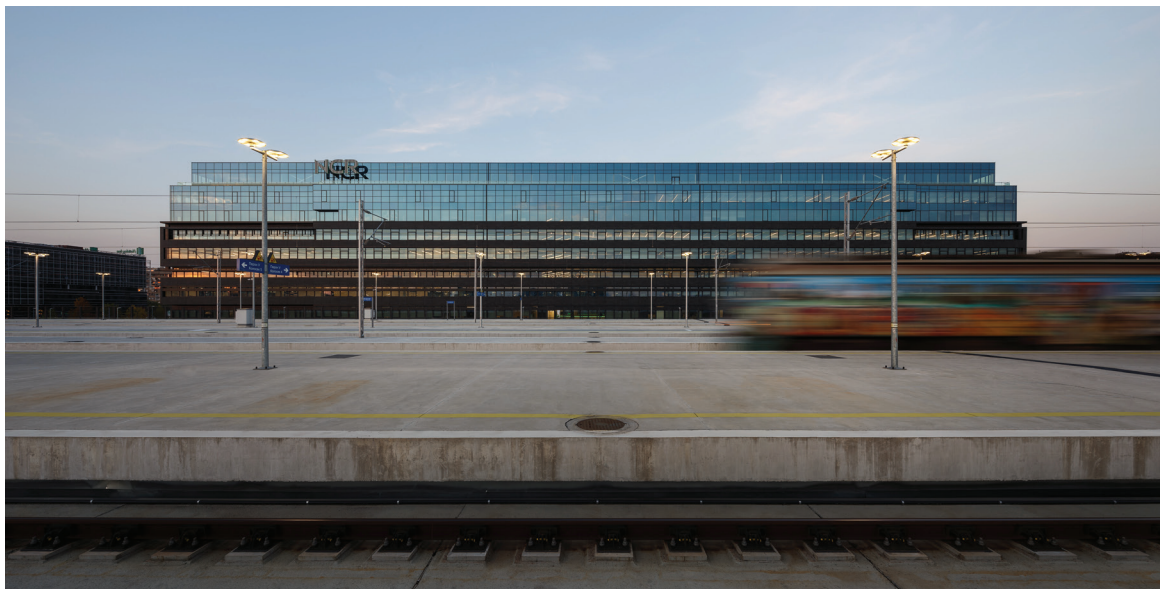
На североисточној фасади, окренутој тргу, стаклени панели имају стакла различитог нивоа рефлексије, односно транспарентности, постављени су на различитим дубинама и испреплетани рамом вертикалних и

and major traffic routes. Strong peripheral roads meant that the building could be withdrawn as much as possible from the regulation lines of the block. The height was regulated in relation to buildings in the surroundings and immediate vicinity, along the length of Milutina Milankovića Street and the neighbouring Holiday Inn.

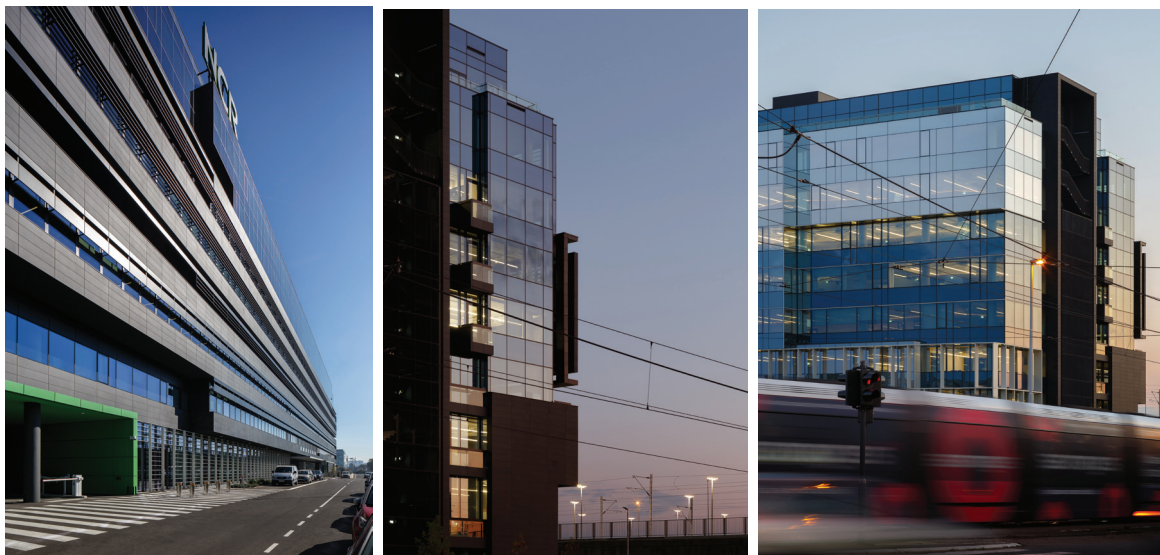
The proportion and the size of the building shaped its functional organization, which includes the longitudinal axis of the building being the bearer of service functions and contents. This central zone of the building represents a solid core, both in a functional and structural sense, while the rest of the contents, including workspaces, are intended for the highest quality space around the perimeter, conceived as a flexible “open plan” space. The organizational structure is fully supported by a structural assembly designed in a reinforced concrete skeletal system, with centrally positioned elevator and stair cores with AB panels. The facade planes are completely free of structural elements and the pillars are retracted inside the building. In this way, in addition to the flexibility of the interior space, it was possible to achieve absolute freedom in the design and shaping of the facade planes. The exceptions are the side facades with visible external evacuation steps in the AB cores, which additionally strengthen the entire composition. The main entrance to the building is located in the central zone, with access from the main square, which is oriented towards Milutina Milankovića Street, but also from the internal street, Nova 1, which is parallel to the railway bridge. The position of the entrance is accentuated by a rotated glass cube, and the impression of formality is achieved by a double-height atrium.

The facades reflect modern technological possibilities and the intensity of vehicle movement on the surrounding roads, they frame dynamic changes in the reflection of light and clouds, as well as purple sunsets, and the airspace characteristic of the surroundings. The intention was to enter the building from a modernist urban ambience. This function of the building with its free “open plan” forms border-line unbuilt space, giving it the character of a *flexible space*.

The facade plane was designed as a pulsating membrane – an interspace – which articulates the relationship between the internal business space and the open public square in front of the building (Figure 10). The idea was to get its own “depth” through different levels of layering of the facade surface and thus establish a completely new relationship between the building and the external environment. Its aesthetics were conceived as a dynamic composition of glass and metal panels. On the northeast facade, facing the square, the glass panels have glass of different levels of reflection, i.e. transparency, placed at different depths and interspersed with frames of

Сл. 15. Кампус мултинационалне компаније „NCR“, Нови Београд, Приказ реализованог објекта / Fig. 15. Campus of the NCR multinational company, New Belgrade, view of the completed building

Сл. 16, 17. и 18. Кампус мултинационалне компаније „NCR“, Нови Београд, Прикази реализованог објекта / Fig. 16, 17. and 18. Campus of the NCR multinational company, New Belgrade, views of the completed building

Подаци о објекту:

крајњи корисник: NCR кампус, Нови Београд, Шпанских бораца 75, Београд;
место: Угао Ђорђа Станојевића и Нове 1, Блок 42, Нови Београд;
инвеститор: NBG PARK d.o.o, Орачка 4, Земун;
одговорни пројектант: Маја Дерајић, дипл.инж.арх; **пројектант и технолошко решење:** Beging d.o.o. Београд, Таковска 42, Београд;
пројекат ентеријера: Scott Brownrigg, London, UK; A3 Architects, Београд, Србија;
генерални извођач: РАС Инжењеринг нискоградња, Горана Ковачића 23, Земун;
аутор фотографија: Реља Иванић;
година пројектовања: 2018;
година изградње: 2021;
површина: 42.500 m² надземно и 14.950 m² подземно;
спратност: П + 7 + Пс

Data about the building:

end user: NCR campus, New Belgrade, Španskih boraca Street 75, Belgrade
place: Corner of Djordja Stanojevica Street and Nova 1, Block 42, New Belgrade
investor: NBG PARK d.o.o, Oračka 4, Zemun
head designer: Maja Derajić, BSc ArchEng.
designer and technological solution: Beging d.o.o. Belgrade, Takovska 42, Belgrade
interior design: Scott Brownrigg, London, UK; A3 Architects, Belgrade, Serbia
general contractor: RAS Civil Engineering, Gorana Kovačića 23, Zemun
author of photographs: Relja Ivanić
year of design: 2018
year of construction: 2021
area: 42,500 m² above ground and 14,950 m² below ground
floors: Ground floor + 7 + loft

горизонталних металних белих брисолеја који доприносе утиску спонтаности и ирегуларности. Мрежа рамова и брисолеја сачињена је од вертикалних и хоризонталних алуминијумских кутијастих профила, који су фиксирани за вертикалне фасадне профиле флаховима на месту међуспратних таваница. Овој фасади мањка сунца због оријентације, па су ово елементи који помажу стварању утиска светле и репрезентативне фасаде. Заротирани кубус у средишњем делу објекта који одступа од остатка геометрије уведен је да нагласи позицију централног атријума и главног улаза у објекат. На бочним фасадама објекта налазе се отворена евакуациона степенишна језгра. Калкани су третирани скулпторално, уз увођење тамне, антрацит боје, која се затим у зонама каменог базиса и металних облога горњих спратова преноси на фасаду оријентисану супротно од трга, ка железничким перонима.

Највећи изазов у пројектовању објекта представљала је управо ликовност улазне фасаде и изналажење начина да она буде визуелно интересантна, да одговори на утицаје непосредног контекста, да комуницира савременим језиком и да сам концепт објекта пренесе у систем естетских констелација.

Фасада која је оријентисана ка железничким перонима има више индустријски карактер и наглашене хоризонталне елементе. У питању су заштитни брисолеји који додатно штите пословни простор од буке и сунца (југозападна оријентација), и ликовно наглашавају тему брзине и хоризонталности која иде уз саобраћајну инфраструктуру у блиском окружењу.

Тамна боја на бочним странама и фасади која је оријентисана ка железничким перонима визуално умањују ширину објекта уклапајући га тако у контекст, чине га ужим и елегантнијим. Практичан је избор боје када је у питању близина саобраћајне инфраструктуре, и у потпуности се акценат ставља на предњу репрезентативну фасаду.

На објекту су примењени стакло пакети различите транспарентности и рефлексије, у складу са ауторском композицијом распореда на фасадама, специфичних термичких карактеристика који регулишу продор УВ зрака. Транспарентна зона стакла примењена је у централној зони објекта са вишеетажним атријумом, затим на ивичним зонама фасаде како би се изводиле посебно обликоване светлוצаве равни са рефлектујућим стаклима, затим и на повученој фасади како би се визуално смањила укупна висина објекта. Трагало се за бојом стакла која најприродније рефлектује боје неба током читавог дана, како би објекат дао једно ново искуство материјалности. Резултат оваквог пројектовања фасадне равни је очигледан како на функционално-техничком, тако и на естетском плану.

vertical and horizontal metal white brise soleils that contribute to the impression of spontaneity and irregularity. The network of frames and brise soleils is made of vertical and horizontal aluminium box profiles, which are fixed to the vertical facade profiles with steel flat bars in the place of the inter-floor ceilings. This facade lacks sun due to its orientation, so these are the elements that help create the impression of a bright and representative facade. A rotated cube in the central part of the building that deviates from the rest of the geometry was introduced to emphasize the position of the central atrium and the main entrance to the building. There is an open evacuation staircase on the side facades of the building. The gables were treated sculpturally, with the introduction of dark, anthracite paint, which was then transferred to the facade oriented opposite the square in the zones of the stone base and metal cladding of the upper floors, towards the railway platforms.

The biggest challenge in designing the building was the art of the entrance façade, and finding ways to make it visually interesting, to respond to the influences of the immediate context, to communicate in modern language and to transfer the concept of the building into a system of aesthetic constellations.

The facade that is oriented towards the railway platforms has more of an industrial character and accentuated horizontal elements. It has protective brise soleils, which additionally protect the commercial space from noise and sun (southwest orientation), and artistically emphasize the theme of speed and horizontality that goes along with the traffic infrastructure in the immediate vicinity.

The dark colour on the sides and the facade that is oriented towards the railway platforms visually reduces the width of the building, thus fitting it into the context, making it seem narrower and more elegant. The choice of colour was practical because of the proximity of traffic infrastructure, and the full emphasis is placed on the representative front facade.

Glass of different transparencies and reflection was applied to the building, in accordance with the author's composition of the façade layout, with specific thermal characteristics that regulate the penetration of UV rays. A transparent zone of glass was applied to the central area of the building with a multi-floor atrium, then specially shaped gleaming panes of reflective glass were applied to the edge zones of the facade, which were then also applied to the retracted façade, in order to visually reduce the overall height of the building. It was important to find the glass colour that most naturally reflects the colours of the sky throughout the day, in order to give the building a new experience of materiality. The result of this facade plane design is obvious, both at the functional/technical level, and the aesthetic level.

На примеру објекта компаније NCR могу се сагледати приоритети који су дати неколицини пројектантских ставова. Везани су за однос према контексту, окружењу, однос према програму, јавном простору, технологији и материјалима. Под контекстом се подразумева размена исте енергије новопроектваног објекта и окружења. За програм биле су примарне спецификације активности које се у оквиру објекта реализују. То је у великој мери определило избор концепта, јер су њиме условљене конкретне просторне потребе и ниво оперативности простора потребан за обављање одређених радњи. Тако се на примеру кампуса NCR може видети највиши могући степен интеграције различитих садржаја и јединствености простора - потпуне отворености. Однос према јавном простору дефинисао је ниво екстровертности објекта и имплицирао пројектантску одлуку да се улазна фасада постави као окосница целокупног комплекса, а њена транспарентност успостави однос између објекта и јавног простора испред њега. И на крају одлука да се приоритет да избору стакла као материјала са којим се даље развија везана је за однос према савременој технологији и материјалима. Квалитет завршног естетског доживљаја објекта постигнут је пажљивим применама техничких карактеристика материјала и функционисањем усвојених детаља.

У пројектантском поступку постоје серије могућих концепата које воде ка финалном решењу, а архитектура настаје негде између теоријских претпоставки и конкретних, практичних решења и успоставља мноштво међурелација материјалних и нематеријалних елемената. Снага пројектантског поступка је у снази директне везе између саме идеје или концепта и коначне појавности објекта. Зато архитектуру можемо у њеној крајњој консеквенци и назвати гестом културе, а кохерентност њеног израза конципирана је кроз синтезу свих поменутих утицајних елемената. Сусрет са објектом замишљен је да активира свет наше културалне меморије и преплете га са новом доживљеном сензацијом која остаје кориснику као јединствено просторно искуство. Квалитет објекта не дефинише се само кроз његов визуелни карактер, на примарном нивоу перцепције, већ нарочито кроз подстицај на лични доживљај који вас онда веже. Тај гест архитектуре тако постаје оно што Никола Добровић назива „обликовно хуманизираном средином“.²

РЕФЕРЕНЦЕ

- Dobrović, N. 1954. Što je gradski pejzaž: njegova uloga i prednost u suvremenom urbanizmu. *Čovjek i prostor* (Zagreb), 20, 1-3.
Dobrović, N. 1965. Osvrt na temu ambijent. *Arhitektura* (Zagreb) 90, 7-10.

2 Nikola Dobrović. „Osvrt na temu ambijent“. *Arhitektura* (Zagreb) br. 90. (1965), p.7

The priorities given to several design positions can be seen with regard to the NCR facility. They are related to the relationship with the context, the environment, the plan, public space, technology and materials. With regard to the context, this includes the exchange of the same energy between the newly-designed building and the environment. For the plan, the primary specifications were the activities carried out within the building. This largely determined the choice of the concept, because it affected the specific spatial needs and the level of operability of the space required to perform particular activities. Thus, the example of the NCR campus shows the highest possible degree of integration of different contents and the uniqueness of the space – complete openness. The relationship with public space defined the level of extroversion of the building, which includes the design decision to place the entrance facade as the backbone of the entire complex, and its transparency, which establishes the relationship between the building and the public space in front of it. Finally, the decision to give priority to the choice of glass as the material with which it is further developed is connected with the relationship with contemporary technology and materials. The quality of the final aesthetic experience of the building is achieved by careful application of the technical characteristics of the material and functioning of the details adopted.

In the design process, there are a series of possible concepts that lead to the final solution, and architecture is created somewhere between theoretical assumptions and definite, practical solutions, and the establishment of multiple interrelations between material and immaterial elements. The power of the design process is in the power of the direct connection between the idea or concept itself and the final appearance of the object. For this reason, we can call architecture a gesture of culture in its final consequence, and the coherence of its expression is conceived through the synthesis of all the mentioned influencing elements. An encounter with the architectural object is conceived to activate the world of our cultural memory and intertwine it with the experience of a new sensation, which remains a unique spatial experience for the user. The quality of an object is defined not only through its visual character, at the primary level of perception, but rather, especially through the encouragement of personal experience that connects you with it. This gesture of architecture thus becomes what Nikola Dobrović calls “a shaped humanized environment”.

BIBLIOGRAPHY

- Dobrović, N. 1954. Što je gradski pejzaž: njegova uloga i prednost u suvremenom urbanizmu. *Čovjek i prostor* (Zagreb), 20, 1-3.
Dobrović, N. 1965. Osvrt na temu ambijent. *Arhitektura* (Zagreb) 90, 7-10.